

FRÝDEK $\approx$ MÍSTEK

Obec Čeladná

www.komo.cz

Bo!beton
jdeme na to tvrdě

Lašský dostavník

Ročník.....14
Rok.....2024

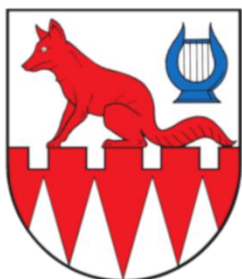
2
Léto

Obec Baška

Obec Dobrá

Obec Hukvaldy

Obec Krmelín

Obec Metylovice

Město Paskov

Obec Raškovice

Obec Stará Ves nad Ondřejnicí

www.beskydskalikerka.cz

Černá cesta 3259, Frýdek-Místek
www.parezovyhaj.cz

Otevírací doba:

Pondělí – pátek	15.30 – 22.00
Sobota	14.00 – 23.00
Neděle	14.00 – 22.00

| KAPITOLA |
| KNIHKUPECTVÍ |

Obsah

Obrázek na obálce (kostel ve Fryčovicích)
nakreslil Boris Zvada.

Úvodník (Z. V. Krulikovský)	3
Co se stalo, přihodilo (Z. V. Krulikovský)	4
Hop, nožičky, přes kořeně (F. Pituchová)	11
Anděla Petrová (dle V. Vlka)	12
Od Lyse k Ukvaldum, Zabili zbojníčka (A. Petrová).....	13
Kdysi a dnes (A. Petrová).....	14
Radomil Hill (Z. V. Krulikovský)	15
Literáti se sešli v Beskydech (P. Kollárová).....	16
Kniha Zdeňka Hledače - Z toho kluka nic nebude (D. Zápalková).....	18
Na lašské straně, Vrcholky hor (B. Vidura)	19
Výstava Obrazy života našeho kraje (P. Buchta)	20
Osobnosti Velkého Lašska - A. Tačová (A. Krulikovská)	22
Lašsko - národopisný region (Z. V. Krulikovský).....	28
MÍSTEK - píseň (R. Šatánková).....	30
V zahradě srdce, Šeptání do lesů (R. Šatánková)	31
Lavička (P. Hruboš)	32
Pozvánka na Cyrilometodějskou pouť 2024.....	33
Oči koně (R. Žvak).....	34
Módní přehlídka NAHOŘE BEZ (O. Tlučková).....	35
Pozvánka na 15. horolezecký výplaz na vrchol K1	36
Kalendario léto 2024	37

Úvodník

Vážení čtenáři,

A máme tu meteorologické léto - nastalo 1. června. Pranostika o medvědovi a jeho brlohu se naplnila. 2. února bylo teplo, svítilo sluníčko, na Velikonoce zima ještě nepřišla, ochladilo se až kolem 20. dubna! Dokonce napadl i sníh. Teď začíná léto a zatím je to spíš jak v dubnu – prší, fouká, zatím „nic moc“... Ale buďme optimisté, třeba přišel o měsíc dřív Medard (tak jako jaro), do týdne skončí a bude pořádné léto! A díky dostatku vody rostou již houby, mám zprávy z Břeclavska, že hojně.

Letní vydání je opět v tradiční podobě – události končícího jara, historie regionu, příspěvky v nářečí (básničky i troška humoru), rozhovory s významnými osobnostmi aj. Co nás v letním čase čeká se tradičně dozvíte v kalendáriu.

Nestane-li se něco neočekávaného (např. zdražení materiálu), Lašský dostavník v roce 2024 vyjde v plném rozsahu. Díky všem, kteří nás finančně podpořili.

Na koho se dostavník nedostane – může si ho stáhnout
z našich stránek <https://www.lassko.eu>.

Na nich, a také na Facebooku, bývá upřesnění našich
kulturních i turistických akcí.

Zdeněk Vilém Krulikovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědný spolek Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci: lasskykral@centrum.cz

Příspěvky do podzimního čísla posílejte nejpozději do konce srpna 2024!

Redakce: Zdeněk Vilém Krulikovský, Mgr. Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Bc. Michaela Mikeira Krulikovská

6. března uplynulo 100 let od narození lidové básničky Anděly Petrové z Myslíka (viz str. 12).

10. března (neděle): 3. vlastivědný výšlap z Bašky přes Janovice.

Sraz jsme měli v Bašce u nádraží, kam jsme se sjeli vlakem od Frýdku, od Frýdlantu, či auty odjinud. Bylo polojasno, ráno 5 stupňů nad nulou. 17 turistů a tři psi. Vyšlápli jsme přes koleje k řece, po levém břehu Ostravice Kunčickami, kolem Hodoňovic-Kamence k lávce, přes ní do Pržna. Po modré značce pak k Bystrému potoku, dále do Janovic. Tam jsme se chvíli zdrželi u Ondráše, místo hostince je tam obchod, kde si někteří koupili něco k občerstvení. To jsme absolvovali v obci u kostela sv. Josefa. Znovu jsme si povzdechli, že jsou Janovice bez hospody, že se není kde posadit. Po pauze jsme kolem obecního úřadu šli dál, král zavzpomínal na paní Annu Dřevjanou, kterou navštívil jako kluk se starší sestrou, která tehdy učila v Janovicích, a poslouchal její krásné písničky. Cestou si zazpívali písničku z repertoáru její sestry Boženy Peterkové „Přešel Ondraš přes dědinu“. To už jsme kráčeli po hřebeni na Hůrsko, pokračovali přes Myšinec a Dřevěný kopec do Bašky k přehradě. Zastavili jsme se do restaurace U Studny, kde jsme měli rezervováno místo. Zazpívali jsme si, napojili, jen škoda, že tam nemají nic pořádného k jídlu. Dokráčeli jsme opět k nádraží, kde jsme se rozjeli do svých domovů.

Přes Ostravici, foto A. Glac

30. března uplynulo 100 let od narození Radomila Hilla z Brušperka, významného mecenáše lašské kultury (viz str. 15).

- 5. července (pátek):** Cyrilometodějská pouť na Lašském Řípu - od 14 h (viz str. 33)
- 12. července (pátek):** Taneční večer se skupinou Galaty – Osvěžovna U PAŘEZU ve Frýdku
- 14. července (neděle):** 7. vlastivědný výšlap – bude upřesněno
- 19. července (pátek):** Posezení u cimbálu v hostinci U Čendy (muzika Slivka)
- 3. – 10. srpna:** Putování Královské družiny opavským regionem
- 10. srpna (sobota):** Retro Air party přehrada Baška
- 11. srpna (neděle):** 8. vlastivědný výšlap – bude upřesněno
- 31. srpna (sobota):** Historické slavnosti města Frýdku – Místku v parku pod zámekem, v 18 hodin vše zahájí Gigula (družina lašského krále) v pořadu Kabinet lašských básní a písní
- 7. září (sobota):** Lašské slavnosti v Sedlištích (Bezručova vyhlídka od 15.30 h)
- 8. září (neděle):** Pout' v Hodoňovicích
- 15. září (neděle):** 9. vlastivědný výšlap – bude upřesněno (37 let Království lašského)
- 28. září (sobota):** Horolezecký výplaz na K1 v Krmelíně
- 6. října (neděle):** Tradiční setkání u rozhledny Panorama v Chlebovicích – v 15 hod

pořádají v pátek 28. září 2024

15. horolezecký výplaz na vrchol K1 bez kyslíkových přístrojů

Sraz horolezců v základním táboře ve 13, 59 hodin
v restauraci NA BENÁTKÁCH!

Program výplazu:

- 14,20 - slavnostní zahájení lašským králem a starostkou obce
- 14,30 - ostrý start horolezeckého výplazu po trase:
ul. Brušperská, ul. Paskovská, ul. Záhumenní, ul. Vodárenská
- 15,00 - dobytí 2. tábora, aklimatizace před nástupem k boji o vrchol
- 15,30 - dobytí K 1, pocta vítězům! Zapějeme ódy na sv. Václava aj.
- 16,00 - návrat do Lašske zakladně v restauraci Na Benátkách
- 16,30 - vyhodnocení výplazu, zpětná aklimatizace

Výplaz se koná za každého počasí,
horolezeckou výstroj a dobrou náladu s sebou!!!

Záštitu nad akcí převzal opět lašský král Zdeňka Viluš I.
Účast slíbila i lašská ministryně sportu a tělovýchovy
olympionička paní Adolfína Tačová

spolu se sponzory:

Obec Krmelín, Beskydská likérka,
Pekařství Boček, Restaurace Na Benátkách

19. dubna se dožila krásných 85 let významná olympionička Adolfína Tačová, ministryně sportu a tělovýchovy Království lašského (viz str. 22).

21. dubna (neděle): 4. vlastivědný výšlap z Příboru do Štramberku. Přišlo ochlazení, v noci na neděli nasněžilo, ráno bylo kolem nuly. V Příboře se nás sjelo méně než jindy, počasí některé stále účastníky poněkud vystrašilo. „Pocukrovanou“ krajinou jsme od nádraží vyšlápali směr Štramberk. Cestou se nám otvíraly překrásné výhledy na městečko s Trúbou, čerstvá zeleň se zasněženým povrchem působila nádherným dojmem. Na náměstí jsme zavítali do Městského pivovaru, v restauraci bylo velmi příjemně, výborné jídlo, pití i obsluha. Pokračovali jsme do Národního sadu, který byl hlavním cílem výletu. Nejprve jsme navštívili jeskyni Šipku, Jiří Bužek si potom pro nás připravil podrobné informace o jednotlivých památných místech, absolvovali jsme všechny velikány, kteří tam mají svá místa. U Bedřicha Smetany zazněly dvě večerní písně, u Leoše Janáčka „Ondraš, Ondraš“, nakonec u památníku T. G.M. jsme si zazpívali „Ach, synku, synku“. Plni krásných zážitků jsme se pak rozjeli k domovu.

Vzhůru k Janáčkovi, foto J. Bužek

30. dubna (úterý): Pálení čarodějnic ve Frýdku U Pařezu.

V Osvěžovně U Pařezu na okraji Frýdeckého lesa začalo v 17 hodin již tradiční Pálení čarodějnic. Slunečné počasí přilákalo spoustu účastníků – nejen pasivních diváků, ale i později při ohni kostýmovaných čarodějnic. Už před pátou se kolem Osvěžovny tlačilo plno žíznlivých a hladových konzumentů, však „kobzolové placky“ a jiné dobroty má Vláďa Tomis vynikající. Pivo teklo proudem – nejen Radegast, ale i Zubr a litovelský Gustav. Nealko pití bylo také v hojném výběru. Program zahájil lašský král Zdeňka Viluš I. s Odualajne bandem písničkami z Frýdecka i Místecka, pak se zájemci přesunuli k připravenému ohni s „čarufkou“. Oheň zaplanul, mladé i dříve narozené čarodějnice se vyřádily kolem ohně, k tomu, už jako Bumbala band, zpívala a hrála družina krále písničky trampské, country i hity z Latinské Ameriky. Na podiu pak vyhrával DJ do pozdních hodin...

„Já malý caballero, jsem z Rio de Janiero,
mám havraní vlas, můj hlas to je bas,
na hlavě nosím sombrero!“

Bumbala band, foto M. Fajkus

Eva, ta to měla snadné, fíkový list stačil,
v Ráji byla jenom ona, Adam nepytláčil.
Když je Bůh vykázal z ráje, tak se přemnožili,
z chlapů vznikli záletníci, ženy se snažily
udržet aspoň jednoho při domácím krbu,
by starostmi nemusely obtěžovat vrbu.

Hleděly se hezky obléct a upravit vlasy,
vyzařovat optimismus, i když jsou zlé časy.
Z pilné práce doma, venku – měly zdravá těla,
z přírody si braly příklad, tak vkus každá měla.
Vesnice jedna od druhé krojem se lišila,
žel městská „civilizace“ to časem zničila!

A dnes už na celém světě nevkus vše ovládá,
jenom staří vzpomínají, jak bylo za mlada.
Podle šatů se poznalo, kdo mladá holčička,
garde že jí dělá matka anebo babička.
Dlouhá sukně, dlouhý rukáv, klobouk na hlavě,
ušít pod to bombardáky svedla každá hravě.

Dnes i stará důchodkyně chce být jak poupátko,
oblékne mini sukýnku, vlasy jak housátko.
Jeden týden je blondýnka, druhý zase rudá,
mnohá i více barevná jak sci-fi obluda!
Ksichtík pod vrstvou mejkapu nepůsobí bledě,
v lodičkách na jehlách kráčí jak koza po ledě.

Za to vnučka v bagančatech na disko, do školy,
vlasy jak zmoklá slepice, cígo, pupek holý.
Populární celebrity, ať jsou „in“ a jiné,
nosí róby, vypadají v nich jak v kombiné...

Olga Tlučková - 2013

Oči koně

Radek Žvak

Člověku se hlava točí
z pohledu do koňských očí.
Mnohého by napadlo,
že jsou jako zrcadlo,
v němž svůj odraz vidíme,
když do nich pohledíme.

V zrcadle koňského oka
ukrývá se mnohá sloka,
která jako zpovzdálí
koňskou duši odhalí.
Člověka ten pohled svádí,
jako něžná dlaň tě hladí,
při tom ani netuše,
že mu hledí do duše.
Kdo se do nich ponoří,
tak k nim láskou zahoří.

Na koních je nám vše milé,
že jsou duše ušlechtilé.
Nedovedou lhát, ke zlu svádět,
šidit nás, ani podvádět!
Ať jsou mladí, nebo staří,
vždy jen šlechtnost z nich září.

Tím vším, o čem tady píš,í,
kůň se od člověka liší!
Zrak člověka hledí suše,
nepustí nás do své duše.
Ve svých očích faleš skrývá,
když o lásce k bližním zpívá.
Mnohý krade, lže, podvádí,
poctivce k neřestem svádí.

Slušný člověk by měl zkusit
od koňů se mnohé učit!

**Člověk do pekla se řítí!!!
Kampak jsme to klesli dnes?
Čestným tvorem se zdá býti
jenom kůň a snad i pes?!**

RýmoŽvačky 2013

1. května (středa): Lašsko-valašské setkání u Radegasta.

Již o půl desáté začali Laši ladit na Pustevnách před Libušínem své nástroje, muzika a zpěv přilákaly nejen první účastníky výplazu, ale i gryfnou děvčicu-šenkýřku v kroji z Libušína, která vyšla s plným táckem pálenky jako pozornost muzikantům. V 10 hodin lašský král pozdravil přítomné, zazněla lašská hymna. Také „Laši-Valaši“ jedna rodina a potom jsme již vyšlápali k Radegastovi. Nejprve však byla obligátní zastávka u stánků, kde se nejen královská družina posilnila, pak za zpěvu „Bezkydě, Bezkydě“ už svižně vyrazili vzhůru. U sochy Radegasta již očekávali lidé nejen z Lašska a Valašska, ale i snad ze všech koutů republiky, příchod družiny. Dobrou hodinu tam bylo veselo, pak byli všichni pozváni zpět na Pustevny do restaurace Lanovka, kde od 14 hodin byla prvomájová veselice – zpívalo se po lašsky i po valašsky, vše v nejlepší náladě a pohodě.

„...chodíme pospolu po horach našich,
ať už zme su Laši, lebo Valaši!
Na Radhošť, na Lysu, či na Javorník,
všadě tam najděme společně chodník.“

U Radegasta, foto M. Fajkus

8. května (středa): 5. vlastivědný výšlap – K pramenům Vodičné.
 Sraz účastníků byl v Chlebovicích u kostela sv. Cyrila a Metoděje, odkud jsme v 9.30 vyrazili po žluté značce vzhůru, do míst, kde je pramen říčky Vodičné. Potom po modré značce hřebenem Palkovických Hůrek ke Kubánkovu. Tam jsme posvačili, podebatovali a po Janáčkově chodníčku jsme šli kolem rodné chalupy Tondy Krpce, na Babí horu, pak dolů k lavičce Leoše Janáčka. Zkratkou po žluté značce byl nádherný výhled na hrad na protějším svahu. Zelenou značkou jsme došli k Hukvaldům. Cestou jsme si zazpívali několik písniček ze sbírky Leoše Janáčka „Ukvalská lidová poesie v písničkách“, naposled před památníkem „Dyž sem ja šel kolem dvorka“. Putování jsme ukončili na Hukvaldech v hotelové restauraci, kde jsme byli opět velmi spokojeni. Domů jsme se vraceli autobusem č. 5, někteří auty.

„Dyž sem ja šel kolem dvorka,
 plakala tam ma Nanyňka.
 Něplač, něnařikaj sobě,
 horši je mi ežli tobě!“

Na Kubánkově, foto J. Bužek

**Obec Metylovice
 a Království lašské z.s.**

srdečně zvou všechny občany
 z Laška i širého okolí

5. července 2024 na Metylovský Čupek
 kde se uskuteční

CYRILOMETODĚJSKÁ pouť

Program:

- 14:00** - zahájení slavnosti starostou obce Ing. Lukášem Halatou
 a lašským králem Zdeňou Vilušem Krulíkovským
- 14:10** – Bohoslužba slova ke cti patronům Moravy a Slezska
 sv. Cyrila a Metoděje za účasti P. Mgr. Václava Gandery

- 14.30** – Lašský král a jeho ODUALAJNE band v pořadu lidových
 písniček a humoru „Zpívejte, lidičky“

**Občerstvení zajištěno – lašské placky od Vládě Tomise,
 pivo, nealko aj. v budce Hanky Šimkové!**

Pavel Hruboň

Jdu ráno parkem, sluníčko svítí,
sleduji včely, jak sklízí pyl z kvítí.
Ze stromu rosa na hlavu mi padá,
stéká mi po šíji, mám mokrá záda.

Kolem mne projede mladíček na kole,
mě vpřed pohání jen francouzské hole.
Potkávám mladý pár. „LOVE“ nápis na tričku.
Snad neobsadí mi mou starou lavičku.

Nestalo se. V klidu šli dál
a já se strachy o svůj flek bál.
Usednu na ni, uvolním kolena,
V tom všimnu si cedulky „Jsem čerstvě natřená.“

Vyrazím k domovu, modré pruhy na triku,
předběhnou mě běžci „Jsme též fandi Baníku!“
Raději neříkám, že fandím Slavii,
kalich hořkosti si doma pak dopiji.

Staří Laši na Janáčekově lavičce, foto J. Bužek

24. května oslavil životní jubileum (70 let) Libor Pastorek, vrchní parlarník (Beskydská likérka), Vojevoda lašsky, pravá ruka lašského krále.

25. května (sobota): Den vína v Bořeticích.

Opět poslední sobotu v květnu se v Bořeticích (Svobodná spolková republika Kraví hora) slavil Den vína, kam jezdíme od roku 2006. V roce 2008 jsme uzavřeli Partnerskou smlouvu o vzájemné pomoci a neútočení... Už před desátou hodinou jsme dorazili na místo – tentokrát ve skromnější sestavě, povinnosti Hance, Adéle aj. zamezily účasti. V 10.45 se již všichni shromáždili na náměstíčku – vláda republiky Kraví hora – včele s prezidentem „na furt“ Václavem Petráskem, lašský král s doprovodem a spousta příznivců vína z celé České republiky. Nejprve zazněla hymna Kraví hory (za podpory královské družiny), pak zazněla naše lašská hymna v podání Zdení Viluša I., Šárky Langové, Antonína Krpce a Filipa Poledníka – a vše mohlo začít. Ochutnávka vínka v otevřených sklepích, všude se zpívalo, veselo bylo. Okolo 13 hodin se zatáhla obloha, ale my jsme počasí obelstili v restauraci Hotelu Kraví hora, kde jsme na velkém plátně (a vedle na obrazovce) mohli sledovat hokejové semifinále mezi Českem a Švédskem. Nálada byla bouřlivá i po skončení vítězného zápasu, slunce opět svítilo, vínko ještě víc chutnalo... Zpívali jsme nejvíce my, s námi houf příznivců, kupodivu hlavně ze západních Čech. Před sklípkem Václava Surmana, kde máme vždy hlavně večer útočiště, to žilo nejvíce. Zněly lašské i slovácké písničky, avšak hvězdou večera byl Tonda Krpec se svou kytarou – zpíval spoustu folkových písniček obklopen houfem fanynek, které mu zdatně pomáhaly. Před půlnocí jsme chtěli už jít spát, avšak venku před ubytovnou U Surmanů čekaly Plzeňáčky (i pár Plzeňáků) na odvoz, tak jsme museli pokračovat ve zpěvu do půl druhé v noci. Ráno nás přivítalo sluníčko, nakoupili jsme si skvělého moravského vínka a vydali se na cestu domů...

29. května oslavila 80. narozeniny Květoslava Krulikovská, čestná členka Království lašského, dlouholetá členka národopisného souboru Ostravica, kde působila jako tanečnice, a hlavně zpěvačka lašských písní - ponejvíce z lašsko-kysuckého pomezí.

V Bořeticích U Surmanů, foto F. Poledník

9. června (neděle): 6. vlastivědný výšlap k pramenům Stonávky.

Spodní pramen Stonávky, foto M. Zbořil

Pramen Stonávky, foto J. Křížek

V ZAHRADĚ SRDCE

Někdy se budeš plaše ptát,
zda vítr smí vlékat do vlasů
svou hudbu nahodilou,
tak milou k úžasu.

Na nebi stíny mraků tancují
- tajemství světla prolínání -
šerosvit kreslí do tváře
pochoď beránek a jejich pastýře.

Jednoho západu slunce
hudba ustala,
oněmělý básník
hledá novou múzu.
Hledá začátek nový,
který by vypověděl slovy.

Se vzpomínkou půjde do světa,
zas přičichne k růži, zase se zraní.

Růže krásná, tvé trny jsou zbrání.

ŠEPTÁNÍ DO LESŮ

Pod závojem stmívání
usínají houby, mech, kapradí;
jen noční zvěř se probouzí,
když rostou pihy hvězd na obloze.

Jakou tajemnou auru má měsíc,
že vlci naň vyjí
jakoby nebylo ke komu, kam a s kým.

Co bys mi řekl, kdybych se probudila?

Jenže ty už se choulíš za stromem
a patrně sleduješ,
jak probíhá divadlo věčnosti:
*Moře hvězd nešumí,
jen mlčí.*

*Tak dalece a vytrvale.
Jako ty tvé záhadné pihy,
co se ti usídlily na tváři.*

MÍSTEK - píseň

Mistku, Mistku,
kaj tě mam. Všadě sama rovina.
Ostravica šumna řeka je,
tam děvucha nohy smočila.
Ostravica šumna řeka je,
tam děvucha žizeň zhasila.

Mistku, Mistku,
kaj tě mam. Všadě sama rovina.
Bezkydy su na dosah,
bliže enem Frydkuv prah.
Bezkydy su na dosah,
bliže enem Frydkuv prah.

Mistku, Mistku, kvitečku.
Jaky podarunek ty mi daš?
Gdyž se buřa přeženě,
v podloubi mi spočnut daš.
Gdyž se buřa přeženě,
v podloubi mi spočnut daš.

Mistku, Mistku, Mistečku,
ty si jak pamatniček.
Vyrychtujtě luďam všem,
po našimu zpivat chcem.
Vyrychtujtě luďam všem,
že je Mistek lašska zem.

Text a hudba: Radana Šatánková

Hop, nožičky, přes kořeně

Františka Pituchová

Hop, nožičky, přes kořeně, iděm k tětce Apoleně.
Tětka štyry kozy ma, da nam mlečka do hrnečka,
dobrehu nam mlečka da, ona něni lakoma.

Pod'me, syncy, na Samčanku, šel tam Janek za galanku.
Buděm na nich vyzvidat', skoro un sě budě ženit',
kdy si bedě Hanku brat', ať možem ist' šraňkovat'.

Hop, nožičky, přes kopeček, přeskočíme tam ten smrček.
Zatraceni klučiska, nědali na sebe pozor,
roztrhali gatiska, dostanu za ušiska.

(Pozbirane po našimu)

„Přes kořeně“ od Babí hory, foto J. Bužek

Anděla Petrová

6. března uplynulo 100 let od narození lidové básnířky, skladatelky i literátky Anděly Petrové. Narodila se na Myslíku (dnes Palkovice), již během školní docházky se pokoušela psát verše, ale složit písničku, to se jí dlouho nedařilo. Až když se jako mladá začala uplatňovat v národopisném souboru na Myslíku, kde se učila tance a písničky. Když se dověděla, že v Janovicích pod Lysou horou skládají pro tamější soubor lidových písní sestry Anna Dřevjaná a Božena Peterková lidové písničky, sprátelila se s oběma. Přátelství ji inspirovalo k napsání první lidové písně o své rodné obci pod názvem „Myslíku, Myslíku“. Pak následovaly další písničky, které se v obci a okolí velmi líbily. V roce 1959 ve Strážnici získala 3. cenu za písničku „Za dědinu lan žita“. Soubor na Myslíku neměl v té době vlastní hudbu. Zpívali bez hudebního doprovodu, k tanci jim hrávala Kozlovická dechovka S. Hrnčárka. Vlivem různých těžkostí se jejich soubor rozpadl, po několika letech úspěšné činnosti tvorba A. Petrové upadla v zapomenutí.

Zůstala se svými písničkami sama. Ne však na dlouho. V devadesátých letech zásluhou zkušeného muzikanta Augustina Drabiny z Frýdku – Místku vydala zpěvníček svých písniček. Také vydala několik monografií v próze jako vzpomínky na své mládí – „Písničky od Myslíka a okolí“, „Hukvaldy“ a naposled „Stryk Tudyja a jeho příhody“. Zemřela 17. září roku 2000.

Dle Viléma Vlka – Almanach osobností 2007

Něbudu se ženit'

Něbudu se rači ženit', něbudu se ženit',
něbudu ten stav slobodny za manželsky měnit'.
A dyž se přece oženim, vezmu staru robu,
paru roku s ňu pobudu a pujdě do hrobu.

Lepši je ta stara roba, ež to mlade trdlo,
při stare ma mladý chlapec dycky lepši bydlo.
A ta roba, ta si chlapa mlad'učkeho važi,
aby za druhu něchodil, tak mu dobře vaři.

A tu mladu aby chlopek pořad obsakoval,
něsmi kuřit', gořalku pit', ani karty hravat'.
A dyž si trochu popije, o rozvodě točí,
tahni mi ty, ožralčisko, tahni ty mi z oči.

Anděla Petrová: Hukvaldy (texty písniček)

Krátké slabiky, věty stlačené v hesla, pauza mezi nimi... To je přece Janáček! Pohyblivé státní hranice nemohou ničeho změnit na tom, že tento kraj bytostně patří ke Slezsku a že Janáček je náš! Znáte píseň Chodzila po lesi? Začíná v g moll, bloudí po nepostižitelných harmoniích a končí v E dur! Takovou píseň nenajdete nikde na světě!“

Ilja Hurník měl určitě pravdu. O pár let později, než jsem napsal Knížku pro každého Lacha (2006), jsem s ním tuto otázku probíral. Uváděli jsme na Janáčkově konzervatoři v Ostravě jeho zpěvohru, byl jsem mu přidělen jako takový průvodce po celou dobu dění, tak jsem měl možnost se s ním blíže seznámit. Přišla mi na mysl myšlenka, že Laši by se měli zvat Moravskými Slezany, Moravské Lašsko Moravským Slezskem... Avšak zkuste rodilému Místečanovi říct, že je Slezan, a co tak někomu z Brušperka, Příbora, z Frenštátu či Čeladné! Navíc Morava tu byla dřív než Slezsko, dokonce ta Velká sahala až za Vislu... Dospěli jsme tehdy k názoru, že název pro náš etnografický region **Moravskoslezské Lašsko** je ideální.

Avšak tzv. **Velké Lašsko** se rozprostírá ještě dál za hranicemi Moravy a Slezska. Na Slovensku se k nám hlásí i Kysuce a Orava (také Zama-gurie má k nám blízko). Zde, na rozdíl od jednoznačné hranice s Moravským Valašskem, jde o lašsko-kysucké pomezí. Obyvatelé, po Rakousko-uherském vyrovnání (1867), se začali mísit s lidmi ze Slovenska. Původní hranice Moravy a Horních Uher se posunula od řeky Kysuce na hřeben hor. Ráz muziky však zůstal ve svém základě lašský. Tam i muzikanti se rekrutovali víc z řad Lachů – Moraváků. (Jozef Janošec).

K Lachům se hlásí také celý jih Polska, i tam lze od sebe odlišit polskou muziku od lašské. Jak jsem již se dříve zmínil – soubory z Ustroně, Istebné, ale i z pod Babí Hory hrají mnohé písničky dokonce stejné, jako na Moravském Lašsku. Jen texty jsou někdy trochu jiné vlivem polštiny. Ale písničku „Tancovala Maryjanka z Vinckem“ zpívali v Zaboji s úplně stejným textem...

Zdeněk Vilém Krulíkovský

„Tancovala Maryjanka z Vinckem,
vybila mu štyry zuby cyckem.
Tancovala Maryjanka z Ferdu,
dala mu při každym kole herdu...“

Vincenc Prasek (1895): „Valašská otázka se musí řešiti především jako historická otázka hospodářská. Hlavní svérázností valachů bylo hospodářství, nikoliv prvky národnostní.“

Už tehdy udeřil V. Prasek „hřebík na hlavičku“. V celé polemice Lašsko či Valašsko jde o národopisné regiony. Nikoliv hospodářské. Laši, stejně jako Valaši, také chovali ovce, dokonce i na Valašském právu, Valaši zase naopak byli sedláci, myslím tím na Moravském Valašsku – Vsetínsko, Zlínsko. Kdyby se region posuzoval z hospodářského hlediska (podsouvaný názor Laši = sedláci, Valaši = pastevci), tak by vlastně byli v těchto okresech převážně Laši, protože většina obyvatel se tam zabývala zemědělstvím, jen menší část chovem ovcí. A proto je nasnadě, že hospodářský pohled na oba regiony je z hlediska národopisného (etnografického) nesprávný. Národopisný region reprezentuje především jazyk, z něj vycházející písničky, muzika a tance. V krojích, zejména horalských, byly často nepatrné rozdíly. Všude tam, kde se mluvilo (a ještě stále dost mluví) slovensko-moravským nářečím, je Valašsko, na naší straně Beskyd, kde se mluvilo (i ještě dnes mluví) slezsko-moravskými dialekty, je Lašsko. Muzika a písně to nejlépe potvrzují, v písničce je pravda, vše ostatní je diskutabilní. Rodokmen písniček je nezaměnitelný. Stavba lašských písní je zcela odlišná od valašských (moravskoslovenských). Na tuto skutečnost již upozorňoval Leoš Janáček. Ostrý předěl Radhošťských hor i Veřovických vrchů byl nejen v mluvě, ale i v muzice. Nepravidelná stavba, střídání dvojtaktí s trojtaktím, lašský přízvuk, staré církevní tóniny, zvláště lydická a mixolydická, jsou pro lašskou muziku příznačné. Zde bych znovu připomněl slova skladatele **Ilji Hurníka, rodáka z Poruby (Lístky vavřínové, 1987):**

„Pravíte, že Janáček je Lach? Že Lašsko patří k Moravě? Morava vráží do starého historického Slezska klín až k Ostravě, ale že na tomto klíně zvaném Lašsko se mluví stejně, zpívá stejně a možná i myslí tak jako ve slezských krajích na západ i na východ odtud, že je to jeden celistvý kraj, kde kdysi tepala řeč krátkými slabikami, vystřelujícími od úst jako kulomet, že tu znělo diferencované i a y a tvrdé a měkké l, že slova a akcenty na předposlední slabice se shlukovala v krátké věty lapidární jako hesla, která se nechtějí měnit, rozvádět, nýbrž jen opakovat, a že po takové větě musela nastoupit pauza, aby věta další mohla krystalizovat...“

Anděla Petrová

Od Lyse k Ukvaldum vedě tajny chodník.
A ten tajny chodník, ten zna každý zbojník.
Trefi tam i při měsíčku, nětreba mu laterničku,
zna tam každý kameň a každú chojičku.

Na tych panskych polach něbudu už robiť.
Zbojnickym chodníckem budu rači chodiť.
Na mechu budu lihavať, večer u ohňa sedavať
a za t'mavych noci pany přepadavať.

Galanečko moja, ty děvčatko švarne,
najdi si jineho, něčekaj už na mně.
Zbojníci moja rodina, hory moja domovina,
že něbuděm svoji, něni moja vina.

Zabili zbojníčka

Anděla Petrová

Zabili zbojníčka blízko Javornička.
Kdě ho pochovaju? Na vrch do lesička,
na vrch do lesička pod zelene duby,
budu mu tam zpívat' divoci holubi.

Ež pujdu děvčata v letě na maliny,
daju mu na ten hrob bile kopretiny.
Bile kopretiny, zelene kapradi,
zpomenu si na ňho jeho kamaradi.

Na první výlet se chodilo z Myslíkovské čtyřtřídky tradičně na Hukvaldy. Šly obyčejně dvě třídy společně, první a druhá. My jsme tam šli v roce 1930. Málokdo z nás byl předtím na hradě, a proto ten dojem byl velkolepý a nezapomenutelný.

Za tolik let se na trase, po které jsme tenkrát šli, mnoho změnilo...

Mankova skála, kde jsou dnešní „Lurdy“, byla jen obyčejnou skálou a malou jeskyňkou.

V osadě „Rybí“ nebylo ještě ani jediné chaty. Byly tam jen louky, pole, několik chalup a lom, ve kterém se pilně pracovalo.

Bylinářka „Braunka“, známa po celém okolí, už dávno nežije. V místech, kde stála její chalupa, mají postaveny chaty její děti.

Dávno už také odpočívá v hrobě Franta Mankův, ale stavení, ve kterém sloužil, tu stojí dodnes. Zahrádečku, která připomínala tragickou událost, už dávno zničila povodeň. Není po ní ani památky. Jenom splav stále ještě hučí.

Na Uhliskách prý už nestraší, ale nechod'te tam v noci, je tam smutno.

Historický Šmírákův mlýn se probírá z devastačních chmur. Když jsem šla jednou kolem, sušily se tam na slunci velké mlýnské kameny. Takže kdož ví? Klapot mlýnského kola by pěkně doplnil idylu tohoto údolíčka.

Anděla Petrová: Hukvaldy (1998)

Hukvaldy, foto V. Luska

A: Také hodně cestujete...

A.T.: Máme různé party olympioniků, se kterými jsme jezdili za poznáním, za olympijskými skvosty. A jeden takový výlet jsme uskutečnili v roce dva tisíce dvanáct do USA. Dostali jsme se do péče paní Olgy Fikotové – Conolly. Přijala nás, jako bychom byli její rodina. V současné době řídím tady v regionu Klub olympioniků, který čítá asi sto lidí.

A: A mimo to jste členkou Království lašského...

A.T.: Ano, ta krásná věc, že jsme součástí Království lašského, což vítám úplně s otevřenou náručí, poněvadž pana krále Zdeňku Viluše I. Krulíkovského znám osobně z konzervatoře, už dlouhá léta, a jsem tomu velmi ráda. A ještě do toho našeho přátelství patří Raška Jirka, který už tady není, a Vítězslav Mácha, který byl původním ministrem sportu v lašském království. To členství je mi milé, protože jsem odtud a když máme naše setkání v regionu, tak vy – Laši přijedete a reprezentujete to úplně na úrovni. Laši jsou naši, patříme k sobě.

A: Vy sama jste čistá Laška, když i rodiče pochází odtud.

A.T.: No, ano.

A: Hodně jste toho procestovala, nikdy Vás to netáhlo jinam?

A.T.: Vždycky mě to táhlo domů. V mládí mě chtěli zlanářit do Prahy, ale já jsem nechtěla. Tělocvična mi voněla tady tou ostravštinou, byl tu výborný trenér i kolektiv... Byla jsem za to možná i tak trochu potrestaná při bodování. Protože Praha vždycky chtěla být nejlepší, ale jsem ráda, že jsem zůstala, protože se tady cítím být doma. Získala jsem zde i různá ocenění, včetně Ceny hejtmana Moravskoslezského kraje. Ještě jsem taky pracovala jako mezinárodní rozhodčí, s certifikátem, dvacet pět let. Skončila jsem v roce dva tisíce. Tehdy se ta zkouška dělala v cizím jazyce, jsem vyštudovaná v němčině. A pak jsem ještě po kariéře sportovní pracovala v Itálii jako trenérka. Tehdy jsem byla navržena trenérskou radou. To bylo v roce osmdesát jedna až osmdesát tři. S italským trenérem Corrado Rumorem jsem připravovala družstvo pro mistrovství světa v Budapešti. A od roku osmdesát čtyři jsem zase v Ostravě, velmi ráda.

A: Byla byste tak hodná a vzkázala něco lidem, zvláště mladým?

A.T.: Aby byli k sobě hodní, byli nohama na zemi a aby se taky dovedli poučit od starších lidí a starali se o dobré vztahy mezi sebou. Mají otevřené dveře do světa, tak ať se dovedou dívat správným směrem. A aby se uměli zorientovat v tom, co bylo, co se tu dělo, aby byla u nás vzdelanost a zvítězil zdravý rozum.

A: Děkuji za úžasný rozhovor.

covala v tandemu. To byla úžasná práce. Salta na kladině jsem trénovala. To jsem ještě učila i na konzervatoři. Vybraným hercům jsem si dovolila ty věci vysvětlit a byli takoví jedinci, kteří byli schopni to udělat.

A: Po gymnáziu jste dělala co? Ta gymnastika se stala profesionální?

A.T.: Tehdy ještě ta úroveň nebyla taková. Musela jsem být zaměstnaná, ale místo nebylo. Přátele všelijak pomáhali a dostala jsem se do Vítkovických staveb. Do Kunčic. Na technický odbor, kde jsem deset let pracovala jako administrativní pracovnice.

A: A během toho jste jezdila po závodech?

A.T.: To se odehrávalo o víkendech. Ale později, když už byla příprava na Tokio, jsem už měla tréninky dvoufázové. Umožňovali mi to, ale byla tam samozřejmě refundace mzdy. Reprezentovala jsem republiku a v těch Vítkovických stavbách si to považovali. To bylo od roku padesát sedm do roku šedesát sedm. Hned pak jsem nastoupila jako profesionální trenérka do Tréninkového střediska mládeže v té mé tělocvičně. To už jsem byla zaměstnaná u ČSTV. Z počátku jsem si neuměla představit, že budu trenérka z povolání. Když jsem byla dítě, tak jsem začínala ještě na klavír a na akordeon, ale ten brzy skončil. Maminka koupila klavír a ten mě bavil nejvíc. Hrozně ráda a pilně jsem cvičila. Ale pak přišla gymnastika a byl konec. Pan trenér přišel za rodiči a zaručil se, že stojím za to, že jsem talent. Pak pokračovala na klavír sestra a já jsem šla na gymnastiku vyhrávat ty medaile. */Smějeme se./*

A: Tak vzhledem k tomu, jak to dopadlo, jste pak nelitovala, že?

A.T.: Nelitovala a nakonec jsem byla velmi šťastná, že jsem ty znalosti, co jsem získala, dovedla uplatnit a naučit to děti. Práce s dětmi mě velmi bavila. A pak jsem byla i mile překvapena, když mě oslovil pan Měrka, zda bych šla učit na konzervatoř. Velmi mě to potěšilo a obohatilo.

A: Jak dlouho jste učila na konzervatoři?

A.T.: Od roku devadesát do roku dva tisíce jedenáct.

A: Zároveň jste trénovala v Sokolovně Baník. Dokdy to bylo?

A.T.: Já jsem tam nepřestala nikdy trénovat. Když byla Sametová revoluce, znovu se dával dohromady Sokol, Česká obec sokolská. Náš trenér se do toho velmi angažoval. Propustili mě ze stavu trenérek. Všichni jsme byli propuštěni z ČSTV. A mně nabídli, abych dělala tajemnici župy sokolské, jako zaměstnání. Ke konci jsem vedla i ten sokolský oddíl, protože náš trenér onemocněl. V roce dva tisíce čtyři jsem to předala mladším následovníkům. Chtěli, abych byla čestnou prezidentkou, tak konám různé milé funkce. Např. když máme soutěže nebo pořádáme memoriál za našeho trenéra Mirka Kojdeckého.

30. března jsme si připomněli 100 let od narození Radomila Hilla.

V roce 1920 založil Albín Hill v Brušperku likérku, která nesla jeho jméno Hill's Liqueur. Kromě jiných vynikajících likérů vyráběl také bylinný likér RADIGAST (z osmnácti bylin z Radhoště!). Také tam tímto nápojem se svým přítelem Albínem Poláškem v roce 1931 sochu Radegasta pokřtili.

V roce 1924 (30. března) se do rodiny Hillů narodil syn Radomil, který se stal pokračovatelem rodinné tradice. Vystudoval v Praze likérnickou školu. V té době byly v Evropě jen tři školy tohoto typu – v Paříži, Berlíně a v Praze. V roce 1947 založil Radomil výrobu ve Valašském Meziříčí, vyráběl také Absinth, Rum alpský, Zubrovku s trávou z polského regionu Białowieża. Vzestup prosperující firmy zastavilo až znárodnění veškerého majetku po roce 1948.

V roce 1950 odešel Radomil Hill i s rodinou do Jindřichova Hradce, kde pracoval v Jihočeské Frutě. Vypracoval se z řidiče až do funkce obchodního náměstka, kde mohl konečně uplatnit svůj talent, znalosti a schopnosti. Krátce po Sametové revoluci, v roce 1990, zažádal o navrácení majetku a obnovil výrobu značky Hill's. Dnes je v portfoliu firmy více než 70 druhů likérů, včetně světu znovu objeveného Absintu. Je to nejstarší český absinth dle receptury z roku 1920. Byl ve světě oceněn mnoha prestižními časopisy, ale především konzumenty v několika zemích světa.

V roce 1991 jsem se obrátil na „stryka Radu“ Hilla (bratranec mojí matky) s prosbou o finanční podporu nově vznikající divadelní umělecké společnosti ve Frýdku - Místku (tehdy pod názvem Moravskoslezská komorní zpěvohra, od roku 2006 Lašská umělecká společnost Gigula). Veřejnosti se nápad líbil, avšak mecenáši se neozývali. Jenom Rada Hill nezaváhal, sáhnul do pokladny a naše snažení podpořil. Nevyžadoval žádné protislužby, jen nám popřál hodně štěstí v bohulibé práci. (Premiéra byla v roce 1992 Brušperku – pod názvem „Můj strakatý kůň“. Byl to hudebně zábavný triptych, ve scéně z Limonádového Joa jsme místo Twiger Whisky pili Hill's Whisky – malý vděk za podporu). Radomil nás ještě i potom několikrát podpořil, také někdy v naturáliích – daroval likéry do našeho divadelního klubu ve frýdeckém Čtyřlístku. Osobně jsem mu pak pomáhal vymýšlet slogany k nově vzniklým likérům, „Yukon Hill's“ whiskey byl dokonce i můj nápad. Vymýšleli jsme pak spolu další nápoje a jejich názvy – naposled „Truňk lašského krále“ (tehdy vzniknul problém s názvem „RUM“). K jeho realizaci však již nedošlo. Bohužel, Radomila postihla mozková příhoda, přesto do poslední chvíle, připoután doma na lůžko, pracoval. Firmu převzal oficiálně roku 2004 v Brušperku syn Radomil, v Jindřichově Hradci dcera Ilona.

29. června 2008 Radomil Hill zemřel. Na pohřbu jsem mu splnil poslední přání – v brušperské obřadní síni jsem zazpíval jeho oblíbenou písničku „Ach, synku, synku“. Vzpomínáme na něj jako na velmi pracovitého, tvůrčími silami obdařeného, vždy usměvavého člověka, který dokázal mnohým lidem v nouzi nezištně pomoci...

Hotel Zámeček, Čeladná, se v sobotu 25. května 2024 stal místem setkání literátů z Čech, Moravy, Slovenska a polsky píšících autorů. Literární klub Petra Bezruče (LKPB) zde pořádal již 13. ročník Beskydské lavečky - „Psaní nás spojuje“. Jak už podtitul napovídá, šlo o velice příjemné setkání lidí se společným koníčkem, kterým je tvůrčí psaní. Bez mála padesát literátů si zde předávalo své zkušenosti a zážitky, které tato ušlechtilá záliba přináší.

Po úvodním, vřelém přivítání všech účastníků předsedkyní a hlavní organizátorkou Beskydské lavečky Dajanou Zápalkovou, čekal literáty bohatý program. Přednášku o novinářce a osudové ženě Franze Kafky, Mileně Jesenské, poutavě vyprávěla „zvědavá kantorka“ Bronislava Dudová. Následovala malá literární dílna spojená s přednáškou člena LKPB Zdeňka Hledače o nových směrech v básnickém řemesle. Do třetice pak Vít Oram, rovněž člen klubu beskydských literátů, nechal přítomné nahlédnout do svého života, který spojil s jógou, její filozofií, myšlenkami, cvičením. Vít Oram je cvičitelem jógy již přes čtyřicet let.

Po přednáškách následovala prezentace autorského čtení všech přítomných literátů. Psaní je dar, umění svázat slova do krásných vět. Oživit vzpomínky, pohlédnout do světa fantazie, jenom tak se zasnít. Vážme si kultury psaného slova, práce literátů, kteří při všedních povinnostech dokážou vnést pohlazení na duši nám všem.

Velké poděkování, že se Beskydská lavečka mohla uskutečnit, patří Dajaně Zápalkové, členům Literárního klubu Petra Bezruče, finanční podpoře měst Frýdku-Místku a Frýdlantu nad Ostravicí, dlouholetým a obětavým sponzorům a příznivcům LKPB manželům Pobudovým. Byli to právě oni, kdo společně s Dajanou Zápalkovou v roce 2009 zorganizovali 1. ročník Beskydské lavečky, netušíc možná, jaké velikosti v budoucnosti dosáhne. Žádná akce se nikdy nemůže konat bez účastníků a hostů, proto nás těší, že do Čeladné přijali naše pozvání. Snad všichni obdivovali krásu beskydské krajiny, která oplývá bohatou zelení a před Zámečkem fialovou barvou rozkvetlých rododendronů.

Krásná místa našeho regionu jim budou připomínat propagační materiály Obce Čeladná, Mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy, ale i Tiskárny Kleinwächter a pivovaru Radegast. Všichni jmenovaní je literátům ochotně darovali, za což jim patří dík.

A poslední věta na závěr. Chcete být příště u toho? Pokud i vaší zálibou je tvůrčí psaní, přijďte mezi nás do Literárního klubu Petra Bezruče!

Pavla Kollárová

možné, že jsou tak dobré. Chtěly jsme je porazit. Za dva roky se konalo mistrovství světa v Praze a my jsme se na to chtěly výborně připravit. A opět jsme obhájily stříbrnou medaili. Ten rozdíl už byl menší. Když se konala olympiáda v Tokiu, skončily jsme za Sovětkami pouze půl bodu. Věra se mezitím stala velkou osobností. Všechny jsme smekaly, byla fakt nejlepší. Ale i my jsme na sobě pracovaly a chtěly jsme být součástí toho družstva. Do zahraničí tehdy mohli vycestovat sportovci, umělci možná a vědátory, ale široká veřejnost ne. A i tohle byl motiv, ale především, abychom reprezentovaly. S gymnastikou jsem skončila v roce devatenáct set šedesát sedm. Od roku šedesát pět žiju v Porubě a nemohu na ni dát dopustit. Líbí se mi čím dál tím víc. Je milučká, pro mne druhý domov. A ráda vzpomínám na svou aktivní dobu. I když jsme byly na druhém místě, byla to zlatá éra sportovní gymnastiky. Ještě bylo krásné to, že jsem s Věrou Čáslavskou byla v šedesátém pátém roce nominována na mistrovství Evropy v Sofii. Tehdy startovaly pouze dvě gymnastky za stát. Věra byla na vrcholu a já si to pokazila pádem z kladiny. /*Směje se.*/ Byla jsem ve finále na třech náradích. Nebýt toho pádu, měla bych asi tu medaili i já. Byly jsme silné družstvo a setkáváme se stále. Po skončení mé činnosti i činnosti děvčat jsme se staly členkami Klubu olympioniků. Já jsem členkou od roku devatenáct set sedmdesát pět. A setkáváme se každý rok. Zúčastňujeme se i různých aktivit jako třeba Vyhlášení sportovců, autogramiád a jiných příležitostných akcí... A jedna taková sportovní akce se koná každým rokem v Brně, finále Olympijského desetiboje. Jedná se o akci pro nejúspěšnější děti z různých škol. Dokud se člověk setkává s mladými a má jim co předat, je to úžasné.

A: Jaké bylo Vaše nejoblíbenější náradí nebo disciplína?

A.T.: Asi přeskok. Skočila jsem i v tréninku to, co jsem nemusela - koně na dél. Jedno takové krásné období bylo v roce padesát devět, kdy se konalo mistrovství republiky ženských složek v Ostravě, v hale Tatran. A já jsem vyhrála. A to závodily i Věra a Eva. Měla jsem úžasnou formu. Těsně předtím jsme byly s Evou ve Francii na exhibičním vystoupení. Velmi mne to povzbudilo. Tehdy se ve volné sestavě skákala jako povinný skok roznožka ze zášvihu a já jsem to zvládla nejlíp, takže jsem se dostala do finále v Římě.

A: Dělala jste i salta na koni?

A.T.: V naší době se ještě salta na koni nedělala. Uměla jsem to z místa. V roce šedesát sedm, jak jsem nechala gymnastiku, jsem šla studovat na fakultu do Prahy, obor trenérství, ale hned jsem zároveň v září toho roku nastoupila jako trenérka do své tělocvičny. Se svým trenérem jsem pra-

jsme měli také zvířata. Někdy do toho bunkru ani nedošla. Ale když se blížil konec války, tak jsme tam museli být všichni. I naše kráva... Když válka skončila, začala jsem chodit do školy. Od první třídy jsem se naprosto změnila a přestala jsem být bojácná. Ukázalo se, že mám ráda kotrmelce a hvězdy... Takže paní učitelka a pak pan ředitel zjistili, že jsem šikovná, a pan ředitel vymýšlel různé sportovní aktivity pro školy. Jednou jsem i porazila v běhu všechny kluky na krátkou trať. A když jsme dělali různá vystoupení ve škole, tak si vzpomínám, že mě vysadili na kladinu a já jsem se třepotala... Přesto jsem pořád prý vynikala. Ani nevím jak. Ale velice jsem to milovala. A pak byl taky v Petřkovicích Sokol, do kterého jsem okamžitě začala chodit. Starší, zkušenější Sokolové říkali: „Ta Dolfina má nějak hodně energie v sobě, do budoucna bychom ji měli vyslat do Ostravy do Baníku.“ To byl taky Sokol dříve. Dnes opět Sokol Moravská Ostrava 1. Po skončení základní školy jsem navštěvovala gymnázium v Ostravě. Poprvé jsem vstoupila na půdu Baníku v roce devatenáct set padesát čtyři, pod názvem Stará Sokolovna. Byli tam nádherní lidé, kamarádi, ale podmínky naprosto nepředstavitelné, vše staré a špinavé od šachet. Můj pan profesor Horák, který byl taky gymnastou, tu Starou Sokolovnu navštěvoval, měl tam přátele - jako i mého pozdějšího trenéra Miroslava Kojdeckého, který mě vedl od začátku po celou dobu. Když jsem udělala maturitu, v roce padesát sedm, byla jsem ráda, že ji mám v kapse, ale hlavně, že se mohu věnovat sportovní gymnastice. Byl to rok, kdy jsem se úplně zázrakem dostala mezi juniorky a už jsem byla i věkem žena. V roce devatenáct set padesát osm jsem se poprvé setkala s Věrou Čáslavskou. A také jsem v tom roce byla poprvé s ženami, i s Evou Bosákovou, v Moskvě na festivale. Ještě jsem moc neuměla a moc jsem Evu obdivovala. A s Věrou jsme na jaře poprvé startovaly na mládežnických gymnastických soutěžích. Utkaly jsme se při nějakých prověřkových závodech a byly jsme zařazeny do reprezentace a cestovaly jsme do Kyjeva, kde byla juniorská soutěž několika států. Skončily jsme na druhém místě za Ukrajinou. Poprvé jsme se tak nějak s Věrou sprátelily. A za nějaké dva tři měsíce už jsme byly v družstvu na mistrovství světa v Moskvě. Nic jsme od toho neočekávaly a nakonec jsme získaly stříbrnou medaili. Věra a já jsme byly zařazeny mezi starší generaci. Bylo to překvapení pro paní trenérku i pro všechny. A už jsme cítily větší zodpovědnost, že se za dva roky bude konat olympiáda v Římě, kde jsme zase obhájily stříbrnou medaili. Pro mne byla ta olympiáda velmi úspěšná, poněvadž jsem se nečekaně dostala do finálové soutěže na přeskok a celkově jsme skončily deset bodů za Sovětkami. Na druhém místě. Pořád jsme zkoumaly, jak je

Účastníci Beskydské lavečky, foto T. Prokešová

Muzikanti Vít Pavlíček a Radim Pobuda, Beskydská lavečka, foto T. Prokešová

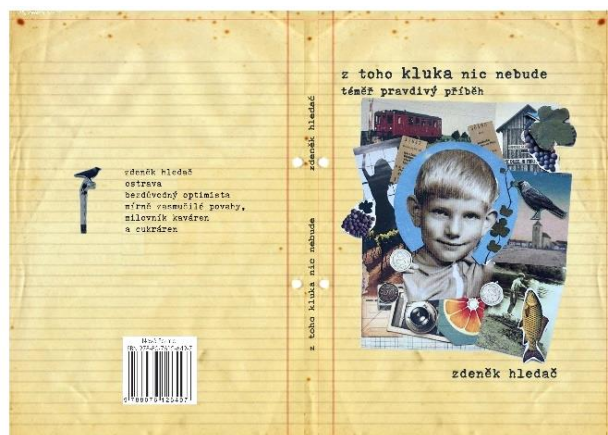
Na červnové členské schůzce Literárního klubu P. Bezruče Frýdek-Místek pokřtil Zdeněk Hledač svoji právě vydanou knihu v nakladatelství Nová forma s.r.o. – **Z toho kluka nic nebude.**

Co píše autor v úvodu své knihy?

„Všechna místa tohoto příběhu jsou skutečná. Popisované události se staly. Vesnice Sedlec leží na svém místě, Kolonka se táhne kolem železniční trati, jak to má být. Hraniční dráty zmizely, vojenská posádka taky, fotbalová hřiště máme rovnou dvě. Ve sklepech dozrává víno a holky jsou tady krásné a po každé další skleničce krásnější a krásnější. Jména aktérů jsem možná trochu popletl (někdy záměrně, abych od živých nedostal po hubě), časově se asi taky vše neodehrálo úplně přesně, jak o tom vyprávím. Ti, kterých se to osobně týká, vám však jistě dosvědčí, že nějak takhle jsme tu před lety žili. Mnozí však budou tvrdit, že všechno bylo jinak! A budou mít pravdu! Tu svoji. Já ji nikomu neberu, jen si dělám nárok na svou vlastní. Já si to pamatuji takhle. Příběh nesmí být realita, příběh musí být dokonalá iluze reality, učí své studenty v kurzu Tvůrčího psaní lektorka Mgr. Markéta Dočekalová. Je to proto, že reálný příběh je pro literární zpracování většinou příliš slabý nebo zase naopak příliš silný, a tím pádem vždy málo uvěřitelný. K tomu už jenom zbývá dodat oblíbenou zásadu všech pisálků, vypravěčů a snílků: proč vlastně kazit dobrý příběh pravdou?“

Jste zvědaví na popisované události? Knihu si lze zakoupit v internetovém knihkupectví www.kniznieshop.cz.

Za literáty Dajana Zápalková

Bývalá československá sportovní gymnastka, trenérka, držitelka dvou stříbrných olympijských medailí LOH 1960 a 1964 i dvou medailí z mistrovství světa 1958 a 1962, trojnásobná mistryně Československa v přeskoku (1959 až 1962), mezinárodní rozhodčí, trenérka italské reprezentace MS 1983 a zejména trenérka domovského oddílu gymnastek Baník Ostrava, dlouholetá pedagožka akrobacie na JK Ostrava, Sportovní legenda Ostravy... a hlavně týmová hráčka a „srdcačka“

A: Oslavila jste krásné jubileum... Mám tedy to potěšení a čest s Vámi udělat tento rozhovor. Kde přímo jste se prosím narodila?

A.T.: Narodila jsem se v Petřkovicích. Otec pracoval na šachtě jako horník a maminka byla v domácnosti. Oba byli také rodáci z Petřkovic. Měli čtyři holky. Já jsem byla třetí. Jelikož byla válka, pamatuji si, že jsem slyšela ve vzduchu bombardéry... a žila jsem úplně ve strachu. Jako dítě jsem byla neskutečně bázlivá. Prožili jsme válku vlastně v té skále Landek, se sousedy a s dalšími lidmi. Kolikrát jsem byla první, koho tata vzala do krytu, zatímco maminka ještě pracovala, protože

OSOBNOSTI VELKÉHO LAŠSKA

Chci vám přiblížit, o co jde a proč vznikl tento nápad. Díky tomu, že náš král už roky **obrozuje lašskou myšlenku**, svou činností mj. zviditelňuje a vyzdvihuje jména lidí, kteří se jakýmsi způsobem zasloužili o kvalitu našeho kraje nebo mu něčím byli přínosem. A právě díky jemu se s takovými lidmi setkávám i já, což je mi nesmírnou ctí. A tak mě napadlo, že by bylo fajn ještě víc přiblížit lidem, jaké úžasné osobnosti tu máme, a trochu víc širší veřejnost s těmito osobnostmi seznámit. Zvolila jsem formu přátelského povídání, ze kterého se vám budu vždy snažit aspoň zlomek zprostředkovat a ve kterém se budu co nejvíce snažit zachytit a zachovat autenticitu mluveného slova. Po domluvě s tatínkem králem, kterému se nápad líbil, spojujeme tuto myšlenku s příležitostí nějakého významného životního jubilea vybrané osobnosti a zároveň jí touto cestou k jejímu životnímu jubileu co nejsrdčněji gratulujeme.

Příjemné čtení vám všem přeje Adéla Krulíková

NA LAŠSKÉ STRANĚ

Na lašské straně
svítí slunce do duší

zpívá se zvučně
a mluví krátce

i když nikdo netuší
kam až vítr je zanes

divme se že daleko
až na kraj světa

kde zvony zazvoní
až tam se létá.

VRCHOLKY HOR

Mohou se pyšnit
vrcholky hor
že vidět z nich
až za obzor

a že se těšit mohou
průzory nad oblohou

i my jsme toho účastni
třeba jen na chvíli
jen v té básni

ale saháme na ně
v představách když
ocitnem se v dálavách.

Bohumír Vidura

Obrazy života našeho kraje

Ve čtvrtek 23. května se v zaplněné přednáškové místnosti Národního památkového ústavu v Ostravě konalo zahájení výstavy *Obrazy života našeho kraje / Dny všední a sváteční aneb Tradice a obyčej našich předků*. Návštěvníci mohli slyšet přednášku edukátorky Sabriny Pasičnykové z Centra tradičních technologií v Příboře a vyprávění Magdalény Marjakové za Folklórní skupinu Pantlíčka představující v kroji a s akordeonem tradice obce Košická Belá.

Alena Borovcová dále okomentovala prohlídku výstavy, po níž byla k dispozici ochutnávka tradičního pečiva a pokrmů z celého roku (jídáše, boží milosti, šoldra, mazance, vaječina, martinské rohlíčky, zelníky, vánočka a dalších).

Velkoformátové barevné fotografie Romana Poláška znázorňující scény lidových tradic, duchovního i všedního života na venkově tematicky doplňují dřevěné plastiky a ukázky historických součástí tradičních lidových oděvů oblasti Lašska. Výstava vznikla díky spolupráci s folklorními soubory Paskovjanek a Paskovjan, vedenými Zdeňkou a Karlem Švachovými, se spolkem Po susedsku a Městem Paskov a jeho starostou Petrem Baďurou. Výstava je ke zhlédnutí do 15. října.

Pavel Buchta

Foto P. Buchta

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Ostravě
Vás zve na výstavu

Obrazy života našeho kraje

Dny všední a sváteční aneb
Tradice a obyčej našich předků

24. 5. – 15. 10. 2024
ve výstavním sále
Národního památkového
ústavu, Odboje 1941/1,
Ostrava, 3. patro

s vernisáží 23. 5.
v 16.30 h

Velkoformátové barevné fotografie Romana Poláška znázorňují scény lidových tradic, zvyků a obyčejů, ale i zemědělských a domácích prací spojených se životem na venkově.

Výstava vznikla díky spolupráci s folklorními soubory Paskovjanek a Paskovjan, vedenými Zdeňkou a Karlem Švachovými, se spolkem Po susedsku a Městem Paskov a jeho starostou Petrem Baďurou. Sbírkové předměty zapůjčilo Ostravské muzeum, Muzeum Novojičínska a Muzeum Beskyd ve Frýdku-Místku.

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE V OSTRAVĚ

PASKOV
OPRACOVNICE

OSTRAVSKÉ MUZEUM

MUZEUM BESKYD
FRÝDEK-MÍSTEK

Muzeum Novojičínska